

Temat: Odrodzenie Rzeczypospolitej. Walka o granicę wschodnią Polski.

Na dzisiejszej lekcji dowiemy się jak powstała niepodległa Rzeczpospolita Polska po 123 latach niewoli jako niepodległe państwo. Przypominam że ,Polska straciła niepodległość po trzecim rozbiorze w roku **1795**. Natomiast odzyskała niepodległość **jesienią 1918** roku , kiedy to kończyła się pierwsza wojna światowa.

Jesienią 1918 roku wszyscy nasi zaborcy odczuwali skutki wojny .

W Rosji trwała wojna domowa między bolszewikami a zwolennikami cara Rządu Tymczasowego , zresztą Rosja wycofała się z wojny podpisując pokój z Niemcami w Brześciu. Rosjan nie było na ziemiach polskich jesienią 1918 roku.

Niemcy i Austro-Węgry ponosili klęski na w walkach w Europie Zachodniej, Południowej.

Żołnierze , ludność cywilna miała już dość wojny – śmierci bliskich osób ,głodu ,niedostatku . W Niemczech Austro- Węgrzech wybuchały strajki , odbywały się demonstracje .Ludzie domagali się pokoju .

3 listopada 1918 roku skapitulowały **Austro-Węgry** –państwo to rozpadło się na kilka państw narodowych min powstała: Austria , Węgry , Czechosłowacja , a zabór austriacki stał się częścią Rzeczypospolitej.

Natomiast w Niemczech wybuchła rewolucja i Niemcy **11 listopada** podpisały rozejm z Francją , Wielką Brytanią , USA – **był to koniec I wojny światowej**.

Te sprzyjające okoliczności wykorzystali Polacy wyrzucając zaborców z naszych ziem i budując niepodległe państwo polskie.

Przez cztery lata od roku 1918-do 1922 Polska walczyła o ustalenie ostatecznych granic z sąsiadami.

Dopiero w roku 1922 granice Polski zostały ostatecznie ustalone.

Obszar Polski liczył 388 tys km² , a Polacy stanowili 69% ogółu ludności Polski.

Powyższy tekst proszę sobie zapamiętać aby zrozumieć dlaczego możliwe było odzyskanie niepodległości w roku 1918.

Proszę przeczytać tekst z podręcznika od str 218 do 227 oraz poniższą notatkę.

W **październiku 1918** roku Polacy w wielu miastach min : Krakowie, Lublinie, Warszawie Cieszynie zaczęli rozbrajać żołnierzy niemieckich , austriackich ,na ulicach pojawiły się flagi biało czerwone. Zaczęto organizować oddziały wojska polskiego , urzędy i szkoły zaczęli przejmować Polacy – oznaczało to że odradza się niepodległa Polska.

10 listopada 1918 roku z więzienia z Magdeburga w Niemczech powraca do Warszawy **Józef Piłsudski** któremu Rada Regencyjna przekazuje władzę nad wojskiem polskim **11 listopada 1918 roku**- dzień ten uznaje się za symboliczną datę odzyskania niepodległości.

22 listopada 1918 roku zostaje **Tymczasowym Naczelnikiem Państwa** – a Rada Regencyjna ulega rozwiązaniu.

Tymczasowemu Naczelnikowi Państwa podporządkowuje się :Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej , Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego , Polska Komisja Likwidacyjna Galicji i Śląska Cieszyńskiego

18 listopada 1918 roku Józefowi Piłsudskiemu udało się w Warszawie powołać Rząd Tymczasowy z Jędrzejem Moraczewskim na czele.

Rząd ten wprowadził 8 –godziny dzień pracy , przyznał kobietom prawa wyborcze.

Po podaniu się rządu do dymisji , Piłsudski powołał następny rząd z Ignacym Paderewskim na czele-styczeń 1918 rok.

Funkcje Naczelnika Państwa Józef Piłsudski sprawował do **11 grudnia 1922 roku**

,kiedy to urząd ten zlikwidowano , powołano prezydenta Polski którym został

Gabriel Narutowicz.

Najwybitniejszymi politykami okresu międzywojennego byli : Ignacy Jan Paderewski , Roman Dmowski i Józef Piłsudski.

Koncepcje granicy wschodniej Polski

Józef Piłsudski

Józef Piłsudski uważał że największym zagrożeniem dla Polski jest Rosja rządzona przez bolszewików , która będzie usiłowała pozbawić Polskę niepodległości , dlatego też twierdził że nasz kraj nie powinien graniczyć z Rosją. Powinna powstać niepodległa Białoruś , Ukraina , Litwa , Łotwa , które to kraje graniczące z Rosją wspólnie z Polską miały skutecznie odpierać ewentualne ataki Rosji – **koncepcję tą nazywano federacyjną**. Piłsudski nie wypowiadał się o granicach zachodnich Polski. Uważał że rozstrzygnięcie o granicach zachodnich zapadnie w Wersalu

Roman Dmowski

Uważał że Polska powinna być krajem jednolitym pod względem narodowościowym , ludność ukraińska , białoruska , litewska miała być przymusowo polonizowana , Niemców i Żydów należało skłonić do opuszczenia

Polski . Nasz kraj na wschodzie powinien sięgać po rzekę Berezynę.Na zachodzie do Polski miał należeć Górny Śląsk , Pomorze Gdańskie , Wielkopolska , większość Prus Wschodnich.

Koncepcję tą nazwano **inkorporacyjną**.

Walki z Ukraińcami o Galicję Wschodnią

Za rzekami Bug , San , miastem Przemyślem znajdowała się Galicja Wschodnia zamieszkała przez Ukraińców , Polaków , Żydów ,Ormian .

Ziemie te z głównymi miastami **Lwowem i Tarnopolem** przejęli od armii austriackiej Ukraińcy tworząc tam swoje państwo – z czym nie pogodzili się Polacy – chwycili za broń – nie chcieli oddać miast w których stanowili większość Ukraińcom. **Szczególnie walecznie Polacy walczyli we Lwowie** chcieli aby to miasto należało do Polski-oprócz dorosłych

mieszkańców walczyli nastoletni chłopcy i dziewczęta-większość z nich nie miała 17 lat- „**orlęta lwowskie**” – wielu z nich zginęło – ale miasto Lwów obroniono przed Ukraińcami z pomocą wojska polskiego. Do września 1919 roku nasze wojska wyparły Ukraińców za rzekę Zbrucz- **Galicja Wschodnia znalazła się w Polsce.**

Wojna polsko –bolszewicka 1920 roku

W kwietniu 1920 roku wojska polskie na rozkaz Piłsudskiego wspierane przez wojska ukraińskie dowodzone przez atamana Petlurę , któremu Piłsudski obiecał pomoc w zorganizowaniu państwa ukraińskiego bez Galicji Wschodniej **,zajęły część Ukrainy z Kijowem** – wypędzając z w maju 1920 roku bolszewików.

W lipcu 1920 roku dwie armie bolszewickie zaatakowały nasze wojska zmuszając je do odwrotu, wkrótce dotarły pod Warszawę , zajmując ogromne terytoria naszego kraju – wydawało się że Polska straci niepodległość .

Jednak w sierpniu 1920 roku wojska polskie przeprowadziły kontrofensywę zmuszając bolszewików do odwrotu.

Najcięższe walki toczyły się pod Radzyminem koło Warszawy 15 lipca 1920 roku gdzie wojska rosyjskie zostały pokonane - „bitwa ta nosi nazwę Cud nad Wisłą”

Polska obroniła niepodległość.

Ostateczną granicę wschodnią Polski z Rosją Sowiecką ustalono 18 marca 1921 roku w Rydze stolicy Łotwy

Ustalono że granice będą przebiegały wzdłuż rzek :Dźwina , Zbrucz, Dniestr

W marcu 1922 roku do Polski włączono Litwę Środkową z Wilnem.

Proszę zwrócić uwagę na ilustracje w tekście , oraz mapa str 224 – przeanalizować należy mapę posługując się legendą mapy.

Odpowiedz na pytania 2 i 3 str 227 , postaraj się aby wypowiedzi pisemne nie były jednozdaniowe. Odpowiedzi przyślij.

powodzenia